

A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a dr. Nagy Róbert ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Mudra Judit ügyvéd által képviselt alperes ellen választottbírószági ítélet érvénytelenítése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 9.G.40.200/2011/12. számú jogerős ítélete ellen a felperes részéről 13. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem alapján indult felülvizsgálati eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a Fővárosi Bíróság 9.G.40.200/2011/12. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s:

A jogerős ítéletben megállapított és a felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából jelentős tényállás a következő:

A felperes és az alperes (jogelődje) már 2002-től kezdődően szerződéses kapcsolatban álltak az ökológiai gazdálkodás ellenőrzése területén. 2007. januárjában a felek ismét szerződést kötöttek, melyben a felperes az alperestől, mint ökológiai gazdálkodást ellenőrző és tanúsító szervezettől megrendelte azt a szolgáltatást, hogy az alperes a felperes ökológiai termesztését, illetve termék előállítását ellenőrizze és tanúsítsa. A felperes vállalta, hogy a 2092/1991/EGK rendelet és a 140/1999. (IX.3.) Kormányrendelet előírásai szerint folytatja a gazdálkodását. A szerződés tartalmazta a díjtételeket és a felperes vállalta ezek megfizetését. Tartalmazta a megállapodásuk azt is, hogy a szerződésből eredő jogvitájukban alávetik magukat a Magyar Agrárkamara mellett működő Állandó Választottbírószág illetékességének, mely Budapest en, egy, a szolgáltató által választott bíró közreműködésével történik.

2007. júliusában egy másik szerződést is kötöttek, mely alapján a felperes az alperestől megrendelte a kis- és nagykereskedelmének, importjának, begyűjtő és raktározási tevékenységének ellenőrzését és tanúsítását, 5 éves időtartamra. A szolgáltatás ellenértékeként

a felperes ellenőrzési és nyilvántartási díj fizetési kötelezettséget vállalt. E szerződésben is ugyanolyan módon rendelkeztek a választottbíróági kikötésről, mint az előző szerződésükben.

Az alperes jogelődjét egy egyesület hozta létre közhasznú társaságként, mely nonprofit Kft-vé alakult át.

Az alperes az ellenőrzési, vizsgálati és nyilvántartási feladatainak eleget tett, ezek alapján 2008. március-2009. január között a számláit kiállította és kérte a díjának megfizetését a felperestől. Miután erre nem került sor, az alperes keresetet nyújtott be a Választottbíróshoz a felperessel és K A valamint V Zs beltaggokkal szemben 715.058 forint és ennek késedelmi kamata megfizetése iránt. Előadta, hogy a felek között létrejött szerződésben meghatározott szolgáltatást teljesítette, azonban a választottbíróági I.r. alperes (jelen per felperese) a fizetési kötelezettségét nem teljesítette, azzal késedelembe esett.

A választottbíróági I.r. alperes vitatta, hogy a választottbíróági felperes (jelen eljárás alperese) jogosult lenne a díjra, mert álláspontja szerint nem a jogszabályoknak megfelelően, a szerződéses rendelkezéseket betartva végezte a tevékenységét. Vitatta, hogy a számlák alapján fennállna a fizetési kötelezettsége.

A Választottbíróshoz VB-17/2010 számú ítéletében a választottbíróági felperes keresetének helyt adott és kötelezte az I.r. alperest, valamint mögöttes felelősséggel egyetemlegesen a II. r. és III.r. alpereseket, 715.058 Ft szerződésből eredő követelés megfizetésére, annak késedelmi kamataival, valamint a választottbíróági eljárás költségeivel együtt. Az ítélet indokolásában megállapította, hogy a kereset tárgya a felek szerződéséből eredő jogvita elbírálása. Az I.r. alperes nem kifogásolta meg a számlákat, azokat nem küldte vissza. Az alperesek ugyan vitatták, hogy a felperes mintavétele szabályos volt-e, de nem jelölték meg pontosan, hogy mely szabályokat kellett volna alkalmazni a mintavétel során. A felek által megkötött szerződés nem ütközött az Európai Unió jogával, a választottbíróági felperes akkreditált minősítő szervezetként alkalmazta az egyéni szabványokat, a szerződéseket a felek aláírták, a benne foglaltak őket kötelezik, illetve jogosítják.

A választottbíróági ítélet érvénytelenítése ellen iránt a választottbíróági I.r. alperes nyújtott be keresetet, melyben kérte a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény (Vbt.) 55.§ (2) bekezdés a) és b) pontja szerint a választottbíróági ítélet érvénytelenítését. Állította, hogy a felek közötti jogvita nem tartozik választottbíróági útra, mert a jelen per alperese valójában olyan, hatósági ügy intézésére

hatáskörrel rendelkező, nem közigazgatási feladat ellátására létrehozott egyéb személy, amelyet jogszabály jogosított fel közigazgatási hatáskör gyakorlására. Az ellenőrzési és nyilvántartási feladat közigazgatási jellegű tevékenység, ezért az ehhez kapcsolódó költségek és díjak viseléséről nem szerződéses jogvita keretében kellett volna határozatot hozni. A választottbírói ítélet az Alkotmányban írt rendelkezéseket megsértette, ezért a magyar közrendbe ütközik. A hatósági ellenőrzésekkel kapcsolatos hatósági díjat csak a tanúsítás és a hatósági ellenőrzés vitás kérdéseinek megválaszolásával lehetett volna elbírálni.

Hivatkozott a választottbírói ítélet iratellenességére, egyoldalúságára, és emiatt - álláspontja szerint - az eljárási szabályzatot, továbbá a Vbt. rendelkezéseit is megsértette a Választottbírói ítélet, így közvetetten a közrendet is sértette.

Az alperes vitatta a felperes állítását. Álláspontja szerint a felek szerződést kötöttek, melyből származó jogvitáik elbírálására - magánjogi jogviszonyuk keretében - kijelölték a Választottbírói ítéletet. A felek jogvitája csak a felperes pénzfizetési kötelezettségére vonatkozott, más tény a Választottbírói ítélet nem bíralt el. Vitatta, hogy a Választottbírói ítélet a közrendbe ütközik.

Kifejtette, hogy a felek között nem jött létre közigazgatási jogviszony, mert az alperes nem olyan személy, amely a Ket. hatálya alá tartozna. Állította, hogy polgári jogalanyként, mellérendelt félként kötött szerződésből ered a követelése. Azt nem vitatta, hogy tevékenységét csak jogszabályban előírt tartalommal és ott meghatározott feltételek megtartásával folytathatja, közigazgatási hatóságként azonban csak a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal járhat el.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 44.750 Ft perköltséget. Kifejtette, hogy a Vbt. 55.§ (2) bekezdésében írt érvénytelenítési okok abban különböznek az (1) bekezdésben meghatározott érvénytelenítési okoktól, hogy nem a felek egymással szembeni jogviszonyában jelentkező sérelmeket, hanem az állam jogának sérelmét jelentik.

A Vbt. 55.§ (2) bekezdés a) pontja alkalmazásával kapcsolatban megállapította, hogy a Vbt. 4. §-a értelmében nem lehet hatályosan választottbírói szerződéssel választottbírói eljárásra utalni olyan jogvitákat, amelyeket a polgári perrendtartás XV-XXIII. Fejezetében szabályozott polgári eljárások keretében lehet csak megoldani. A választottbírói eljárás irataiból megállapította, hogy a felek polgári jogalanyként, szolgáltatásra magánjogi szerződést kötöttek egymással 2007. januárjában és júniusában is,

mely tárgyban a választottbíróági szerződés megkötésének törvényes akadálya nem volt. Utalt arra, hogy a felperes hatásköri kifogást nem jelentett be a választottbíróági eljárásban, ennek ellenére azonban a bíróság vizsgálta a keresetet - miután az állam a saját jogát védi ezekkel az érvénytelenítési okokkal - és megállapította, hogy a felek közötti anyagi jogvita magánjogi kötelmi jogviszony, ezért a Választottbíróóság eljárhatott annak elbírálása során.

A Vbt. 55.§ (2) bekezdés b) pontja a magyar közrendet védi annak érdekében, hogy idegen jog, vagy a saját belföldi jog félreértelmezett alkalmazása a feltétlen érvényesülést igénylő közrendi jellegű törvények célját ne ronthassa le. A választottbíróági ítélet a tartalma miatt lehet közrendet sértő, nem pedig a Választottbíróóság eljárása, egyes eljárási cselekményei miatt. Utalt arra, hogy az érvénytelenítési kereset megindításával a választottbíróági szerződés hatálya nem szűnhetett meg, ezért az állam bírósága nem szerzi meg azt a jogot, hogy az anyagi jogvitával összefüggésben bemutatott bizonyítékokat értékeljen és mérlegeljen, véleményt nyilvánítson.

Az eljárás irataiból nem találta megállapíthatónak, hogy a Választottbíróóság a kötelezettségeit megszegte volna, vagy a választottbíróági szerződés tartalmával ellentétben álló lett volna az eljárása. A választottbíróági ítélet olyan ténymegállapítást vagy jogkövetkeztetést nem tartalmaz, amely alapvető alkotmányos elvet, vagy ilyen jellegű jogszabályt, illetve egyéb normát vont volna kétségbe nyilvánvaló módon. A választottbíróági ítélet nem járt a közösség feltétlen érvényesülést kívánó érdekeinek sérelmével.

A felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével a választottbíróági ítélet érvénytelenítését, az alperes perköltségben való marasztalását. Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp.221.§ (1) bekezdését, a 163.§-át, 213.§ (1) bekezdését, a Vbt. 57.§-át, 6.§-át és az 55.§ (2) bekezdését, az Alkotmány 57.§ (1) bekezdését és 50.§ (1) bekezdését, továbbá a 8.§ (1) és (2) bekezdését.

Kifejtette, keresetében azt kifogásolta, hogy a Választottbíróóság nem folytatott le bizonyítási eljárást a vitatott tény tekintetében, holott az nem köztudomású tény volt és az iratokkal ellentétes volt. A Választottbíróóság az alperes kijelentését tényként kezelte, holott az az iratokkal ellentétes. Álláspontja szerint súlyos eljárási hibák esetén az állam bírósága felülbíráhatja a Választottbíróóság ítéletét, mert az anyagi jogi igény bírósági érvényesítése során az anyagi jogi vita eldöntése csakis eljárási jogon keresztül jelenhet meg. Utalt arra, hogy a vitatott kérdés tekintetében az állam bírósága által hozott jogerős ítélet ellentétes álláspontot foglalt el, mint a Választottbíróóság.

Kifejtette továbbá, hogy az a tény, mely szerint a választottbíróági eljárás során nem élt eljárásjogi kifogással, nem jelenti, hogy az érvénytelenítési jogáról lemondott volna. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe az általa hivatkozott 140/1999. (IX.3.) Kormányrendelet rendelkezéseit, a Ket.12.§ (2) bekezdés a) és b) pontjait, a 12.§ (3) bekezdését, és a Ket 76.§-át, a Ptk. 200.§ (2) bekezdését, figyelemmel a Vbt. 4.§ rendelkezéseire és az EBH2003.959. számú eseti döntésben kifejtettekre.

Az alperes nem nyújtott be felülvizsgálati ellenkérelmet.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján.

A felperes a Vbt. 55.§ (2) bekezdés a) és b) pontjára hivatkozással is kérte a választottbíróági ítélet érvénytelenítését, és felülvizsgálati kérelmét is e két törvényhely megsértésére alapította. Az eljárásban eldöntendő első jogkérdés ezért a Vbt. 55.§ (2) bekezdés a) pontjában foglaltak megsértésének vizsgálata körében az volt, hogy közigazgatási hatóságnak minősül-e az alperes, ebben az esetben ugyanis kizárt a választottbíróági eljárás a felek ügyében (Vbt. 4. §, Pp. XX. fejezet).

A felperes hivatkozott arra, hogy a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) - jelen ügyben vizsgált időszakban hatályos - rendelkezései szerint az alperes közigazgatási hatóságnak minősül. A Ket. 12.§ (2) bekezdés a) pontja értelmében közigazgatási hatósági ügy minden olyan ügy, amelyben a közigazgatási hatóság az ügyfelet érintő jogot vagy kötelességet állapít meg, adatot, tényt vagy jogosultságot igazol, hatósági nyilvántartást vezet vagy hatósági ellenőrzést végez. A (3) bekezdés d) pontja szerint közigazgatási hatóság a hatósági ügy intézésére hatáskörrel rendelkező „nem közigazgatási feladat ellátására létrehozott egyéb szervezet, köztestület vagy személy, amelyet (akit) törvény vagy törvény felhatalmazása alapján kormányrendelet jogosít fel közigazgatási hatósági jogkör gyakorlására.” Ebből vezette le a felperes azt az álláspontját, hogy a választottbíróáságnak nincs hatásköre a felek közötti jogvita elbírálására.

Utalt arra is, hogy a felek között a fentiek alapján a Ket 76. § (1) bekezdése szerint hatósági szerződés jött létre.

Az ügyben tehát abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy helytállóan minősítette-e a jogerős ítélet a felek jogviszonyát magánjogi jogviszonynak, azaz a tanúsító szervezetek által végzett tevékenység - melyet a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek

ökológiai követelmények szerinti előállításáról, forgalmazásáról és jelöléséről szóló 140/1999. (IX. 3.) Korm. Rendelet (továbbiakban: Korm. R.) szabályoz részletesen - hatósági jogkör gyakorlása-e vagy sem.

Az eljárásban alkalmazandó Korm. R. kimondja, hogy a mezőgazdasági termékek ökológiai termelése, valamint a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek erre utaló jelölése tekintetében a hatósági jogkört a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium gyakorolja (3.§ (2) bekezdés), mely feladat ellenőrzését és tanúsítását a Minisztérium által elismert ellenőrző szervezetek végzik. A szervezetek elismeréséhez kapcsolódó eljárásban az államigazgatási eljárás szabályai szerint kellett eljárni (Korm.R. 8.§(1) bekezdés).

Ezek az elismert ellenőrző szervezetek azonban csak a tanúsítvány kiállítása, illetve az ellenőrzés tekintetében járhatnak el a gazdasági szereplővel kötött szerződés alapján. Az eljárásban alkalmazandó, a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek ökológiai gazdálkodási követelmények szerinti előállításának, forgalmazásának és jelölésének egyes eljárási szabályairól szóló 74/2004. (V. 1.) FVM rendelet egyértelműen hatósági eljárásként - a fizetendő díj alapján - csak az ellenőrző szervezet elismerésének díját, illetve a harmadik országból származó termék engedélyeztetésének a díját határozta meg.

Nem vitásan a Korm.R. (10.§ (1) bekezdés) előírja, hogy a gazdasági szereplő köteles a tevékenységét valamely tanúsító szervezet ellenőrzése alatt folytatni, és e célból a szervezetnél nyilvántartásba vételét kérni. Ebből a szempontból, valamint a szolgáltatás kötelező igénybevétele szempontjából ez egy nyilvánvaló kényszer a gazdálkodó szervezet tekintetében, ugyanakkor a tanúsító szervezet által végzett szolgáltatás - az ellenőrzés és a tanúsítvány kiadása - a gazdálkodó szervezet gazdálkodási tevékenységének végzéséhez szükséges feltételeket biztosítja. A tanúsító szervezetnek nincs hatósági jogköre, és döntése ellen a közigazgatási eljárási jog szerinti jogorvoslati lehetőségre sincs mód.

A Kúria álláspontja szerint helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság azt, hogy a felek polgári jogalanyként, magánjogi szerződést kötöttek egymással egy szolgáltatás elvégzésére, amellyel kapcsolatban a választottbírósági szerződés megkötésének törvényes akadálya nem volt. Nem változtat a jogviszony polgári jogi jellegén az, hogy a szolgáltatás tartalmát, az ökológiai követelmények alperes általi teljesítése tanúsításának rendjét, jogszabályok határozzák meg.

Mindebből következően alaptalanul állította a felperes, hogy a jogerős ítélet sérti a Vbt. 55.§ (2) bekezdés a) pontját, mert az adott polgári jogi jogvitára a Választottbíróság eljárása kiköthető volt és a felek érvényes választottbírósági kikötése alapján a

Választottbíróóság hatásköre fennállt a jogvita elbírálására.

A felperes abból az okból is kérte a választottbíróósági ítélet érvénytelenítését, mert állítása szerint az a magyar közrendbe ütközik. A választottbíróósági eljárás során elkövetett eljárásjogi szabálysértések miatt ugyanis - állítása szerint - sérült a közrend, s emiatt az állam bírósága az anyagi jogi szabálysértést is felülbíráhatja.

A Kúria e körben megállapította, helytállóan fejtette ki az elsőfokú bíróság azt, hogy a Vbt. 55.§ (2) bekezdés b) pontja szerinti érvénytelenítési ok vizsgálata kapcsán az állam bírósága nem szerzi meg azt a jogot, hogy az anyagi jogvitával összefüggésben bemutatott bizonyítékokat értékeljen és mérlegeljen, véleményt nyilvánítson. Az érvénytelenítési eljárás során a választottbíróósági ítélet érdemben nem bírálható felül. A Vbt. 55.§-ában tételesen felsorolt okok - amelyek a választottbíróósági eljárás tisztességes lebonyolítását biztosítják, illetve feltétlen érvényesülést igénylő, alapvető szabályokat érintenek - megvalósulása teszi lehetővé a választottbíróósági ítélet érvénytelenítését.

Egy választottbíróósági ítélet közrendbe ütköző lehet, ha olyan értelmezéssel ruház fel egy alkalmazott jogszabályt a konkrét jogviszonyra vetített jogkövetkeztetésével, amely lerontja az állam feltétlen érvényesülést igénylő normáit, azokat tagadja. Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a Választottbíróóság eljárása e szempontok szerint vizsgálva nem ütközik a közrendbe, ezért a Vbt. 55.§ (2) bekezdés b) pontja szerint sem jogszabálysértő az elsőfokú bíróság ítélete.

A kifejtett indokokra tekintettel a Kúria a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes pervesztes lett, ezért a Pp. 270.§ (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján a perköltséget maga viseli. Figyelemmel arra, hogy a felülvizsgálati eljárásban az alperes nyilatkozatot nem tett, ezért számára a Kúria perköltséget nem állapított meg.

Budapest, 2012. június 15.

Dr.Török Judit sk. a tanács elnöke, Dr.Csőke Andrea sk. előadó bíró, Dr.Pethőné dr.Kovács Ágnes sk. bíró

